

SKUD Železničar iz Novog Sada, osnovan 3. juna 1934. godine na dan slave Cara Konstantina i carice Jelene, blagoslovom Epahije Bačke, kao Srpsko pravoslavno društvo lađara i železničara Novog Sada, od prvog do današnjeg dana prezentuje našu kulturu, neguje tradiciju narodnog stvaralaštva sa svih prostora gde žive Srbi u zajednici sa drugim narodima i vaspitava nove generacije.

Pri SKUD Železničar, 1998. godine osnovan je folklorni ansambl Vila, koji pored izvođačkog ima i mlade ansamble – pripremni sastav, dečji izvođački ansambl, mlađi dečji sastav, kao i školicu folkloru. U društvu danas radi dvadesetak ljudi koji kroz igru, pesmu i muziku, nastoje da vode i usmeravaju mlade ljude na pravi način i pravi put. Jedan od njih je Milorad Lonić, umetnički direktor ansambla, koji se ubraja među najuspešnije koreografe u našoj zemlji, između ostalog i zbog toga što iza njega stoje godine uspešnog rada i brojne nagrade i priznanja na gotovo svim nastupima na kojima se ovaj folklorni ansambl pojavio. Razgovor sa gospodinom Lonićem upriličili smo na otvaranju prve Spensove turističke berze, gde je pratio nastup članova KUD „Vila“ Nebojšu Burića i Nebojšu Boljanovića, koji su na klarinetu i tarabuci, izveli jednu pomalo neobičnu, ali nadasve zanimljivu kompoziciju - prvi stav „Istorije tanga“ iz 1900. godine Astora Piaçole.

-Negujemo tradiciju svoga naroda, ali i tradiciju manjina koji žive na ovim prostorima, imajući u vidu da su uvek uticaji suživota sa nekim narodima u teritorijalnom, ali i u duhovnom smislu, davali neke posebne kvalitete, umetnosti i tradiciji. Naše KUD ima 500 aktivnih članova, ansambl narodnih igara prvi, drugi, treći i četvrti sastav, tri dečija sastava i školicu folkloru, tamburaški orkestar, narodni orkestar, a ove godine smo osnovali i filharmoniju, koja neguje poseban način izražavanja naše narodne muzike, jer smo pored klasičnih instrumenata, dodali i narodne instrumente, koje, opet, pripremaju naši najbolji graditelji instrumenata, i uvrstili ih u orkestar. Tako da imamo jedan novi vid izražavanja, imamo novu mogućnost za naše muzičare i kompozitore, da mogu da se izraze i na jedan drugi, posebniji način. U društvu egzistira i hor „Vila“ sa pedesetak članova, koliko ima i filharmonija. Hor takođe neguje našu srpsku tradiciju, i sve ono što je bitno u našoj kulturnoj baštini za muzičko scensko stvaralaštvo.

-Prošle godine smo imali oko stotinu nastupa. Posebno bih hteo da istaknem naš nastup u Ukrajini, u Novoj Srbiji, gde smo fantastično dočekani, a krajem marta, po peti put, u uzvratnu posetu Novom Sadu, doći će KUD-ovi iz Ukrajine. Izdvojio bih, takođe, nastup na festivalu u Poljskoj, gde smo zauzeli prvo mesto. Od velikih nastupa, pomenuću nastupe na festivalu na Krfu i festivalu zimskih običaja u Temišvaru, gde smo zajedno sa našim društvom „Mladost“ priredili koncert u temišvarskoj operi. Od 24. februara do 6. marta, nas očekuje nastup u Parizu. Posetićemo tom prilikom nekoliko naših Društava, pre svega KUD „Biser“ koje neguje našu tradiciju, i koje je jedno od sedam naših društava u glavnom gradu Francuske. Takođe ćemo posetiti naše dve crkve i zajednice. Pored toga ćemo se susresti sa našim kolegama Francuzima koji se bave negovanjem tradicije ove velike evropske zemlje, sa kojima preko naše dijaspore ostvarujemo kontakte. Na tom našem trećem gostovanju u Parizu imaćemo nekoliko značajnih nastupa i promocija našeg Grada, Pokrajine i Republike, što nešto znači, jer nije lako tamo gostovati. Tom prilikom istoričar dr. Milan Mitić će održati nekoliko predavanja, a mi ćemo nastupati u pozorištima, gde dolaze i Parižani. Važno je da našu kulturu prezentujemo u hramovima kulture, a ne po kafanama i prostorima koji pripadaju nekom drugom segmentu zabave.

-Takođe, ove godine sa filharmonijom radimo na Mokranjčevim rukovetima. Želimo da Mokranjčeve rukovete postavimo na scenu, on je ostavio veliku zaosavštinu srpskom narodu, a još niko nije te rukoveti transponovao za izvođenje na sceni. Napravljena su već neka libreta, i nadam se da ćemo mi to uspešno uraditi. Sa tim i takvim scenskim delima i još nekoliko projekata, želimo da iznenadimo Novosađane i da napravimo novi sadržaj i nov kvalitet što se tiče Vilinog repertoara, ali i kulturnog sadržaja Novog Sada i naše zemlje. Novosađanima ćemo se predstaviti odmah po dolasku iz Pariza. Naši mlađi ansambli će imati nastupe sa našim gostima iz Ukrajine u Novom Sadu, Zrenjaninu i Indiji.

Milorad Lonić smatra da je srpski folklor oduvek nepresušna snaga i energija, koju bi trebalo bolje kanalisati i podržavati u svakoj prilici, što, nažalost, često ne nailazi na razumevanje i podršku šire društvene zajednice, kao i nekih institucija koje bi mogle da odigraju značajnu ulogu u podizanju srpskog folkloru na mesto koje mu spravom pripada.

-Smatram da su KUD najbolji oblik organizovanja i stvaranja društvenosti među našom omladinom, jer ako pogledate, drugarstva i prijateljstva iz rane mladosti su večita. Jako bi dobro bilo kada bi se ona i proširila na sve generacije, po porodičnom principu. Kulturno-umetnička društva danas predstavljaju jedan od vidova organizacija, kakve su nekad bile pionirske organizacije, omladinske, izviđači i druge. Zahvaljujući radu i zalaganju brojnih entuzijasta, mi i danas imamo sjajne predispozicije da možemo da napravimo svetski folklorni festival razmera Exita. Najbolji primer za to je bio prošlogodišnji Treći festival Zlatnih ansambala Vojvodine, kada smo imali situaciju da je na sceni u jednom kolu, bilo 600 ljudi u istom trenutku. Ja zameram našoj zajednici što ne vodi računa o tom zajedništvu, već na nekim važnim pozicijama ima ljude, lokalne šerife, koji svoje lične ambicije ispoljavaju tako što neprestano organizuju nacionalne smotre kao sportska takmičenja, umesto da to budu smotre folkloru. Zato i imamo situaciju da su članovi različitih društava zavađeni, umesto da naše smotre imaju

koheziju između naše nacije i ideju stvaranje prijateljstva sa drugim nacijama.

-Imamo priliku da u Novom Sadu stvorimo Savez kulturno-umetničkih društava, za šta je inicijativa potekla iz Beograda. Mi smo organizacijom naših festivala Zlatnih ansambala, pokazali da jedna zdrava sila postoji. Sada treba da stvorimo jednu svojevrsnu berzu naše nacionalne kulture, a idealna prilika za to je u vreme održavanja Međunarodnog poljoprivrednog sajma na Novosadskom sajmu. To bi najznačajnijoj međunarodnoj poljoprivrednoj manifestaciji u našoj zemlji, dalo onu jednu bitnu kulturnu dimenziju, koja sada nedostaje. Gostima Novog Sada mogli bismo da prikažemo svu raskoš i tradiciju srpskog folkloru i da im damo priliku da iz naše sredine ponesu još jedan autentičan utisak. Ta smotra može da bude organizovana i na SPENS-u ili u Srpskom narodnom pozorištu i mi ćemo nastojati da ovu ideju realizujemo već ove godine. Svi uslovi za to postoje. Imamo sjajna KUD, o čemu svedoče brojna priznanja osvojena na folklornim festivalima širom sveta. Siguran sam da ljudi koji dolaze na Sajam nisu željni kafića, šopinga, već jednog novog iskustva, doživljaja naše sredine, naše kulture, ali ne muzejske već dinamične, životne. A mi to možemo da im pružimo - zaključio je na kraju razgovora gospodin Milorad Lonić.